

Практична робота 12

Тема 12. Державні законодавчі документи. Закон про насіння (ознайомлення з ними).

Мета роботи: ознайомитися з основними державними законодавчими документами, що регулюють насінництво в Україні; вивчити структуру та основні положення Закону України «Про насіння і садивний матеріал»; сформувані розуміння правових основ виробництва, сертифікації, реалізації та використання насіння; розвинути навички аналізу нормативно-правових актів у сфері агрономії.

Завдання роботи:

1. Ознайомитися з чинним законодавством України у сфері насінництва.
2. Проаналізувати структуру Закону України «Про насіння і садивний матеріал».
3. Визначити основні вимоги до якості насіння.
4. Дослідити порядок сертифікації насіння.
5. Розглянути права та обов'язки суб'єктів насінництва.
6. Зробити висновки щодо значення законодавчого регулювання у аграрній сфері.

Матеріально-технічне забезпечення:

- Закону України «Про насіння і садивний матеріал»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-15#Text>
- Закон України «Про охорону прав на сорти рослин»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12#Text>
- Земельний кодекс України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
- Податкове законодавство (у частині аграрного виробництва)
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1714225-96#Text>
- Державні стандарти (ДСТУ)
<https://me.gov.ua/Documents/Detail?id=50115aee-4114-4956-985f->

Хід роботи

1. Значення законодавчого регулювання у насінництві

Насінництво є однією з ключових галузей аграрного виробництва. Якість насіння безпосередньо впливає на врожайність, стійкість рослин до хвороб та економічну ефективність господарства.

Державне регулювання необхідне для:

- забезпечення якості насіння;
- захисту прав виробників і споживачів;
- контролю сорткових і посівних якостей;
- гармонізації стандартів з міжнародними нормами.

2. Основні законодавчі акти України у сфері насінництва

До ключових нормативно-правових документів належать:

- Закон України «Про насіння і садивний матеріал»
- Закон України «Про охорону прав на сорти рослин»
- Земельний кодекс України
- Податкове законодавство (у частині аграрного виробництва)
- Державні стандарти (ДСТУ)

3. Загальна характеристика Закону України «Про насіння і садивний матеріал».

Закон визначає:

- правові та організаційні засади виробництва насіння;
- порядок його сертифікації;
- правила реалізації та використання;
- державний контроль у цій сфері.

4. Структура Закону

Закон складається з розділів, що охоплюють:

1. Загальні положення
2. Виробництво насіння
3. Сертифікація насіння
4. Реалізація насіння
5. Державний контроль
6. Права та обов'язки суб'єктів

5. Основні поняття

- **Насіння** - генеративні органи рослин, що використовуються для відтворення.
- **Садивний матеріал** - частини рослин, придатні для розмноження.
- **Сорт** це штучно створена шляхом селекції група культурних рослин, що мають схожі господарські, біологічні та морфологічні ознаки, які відрізняють їх від інших рослин того ж виду. Сорти розмножують для отримання високого врожаю та підвищення якості продукції у певних ґрунтово-кліматичних умовах..
- **Сертифікація насіння** - процедура підтвердження якості.

6. Вимоги до якості насіння

Якість насіння визначається за такими показниками:

- сортова чистота
- схожість
- вологість
- енергія проростання
- відсутність хвороб

7. Сертифікація насіння

Сертифікація включає:

- польову інспекцію
- лабораторні дослідження
- видачу сертифіката

Метою є підтвердження відповідності встановленим стандартам.

8. Державний контроль

Контроль здійснюється уповноваженими органами і включає:

- перевірку виробників
- контроль якості насіння
- дотримання законодавства

9. Права та обов'язки суб'єктів насінництва

Права:

- виробництво і реалізація насіння
- отримання сертифікатів
- використання сортів

Обов'язки:

- дотримання стандартів
- забезпечення якості продукції

- ведення документації

Хід роботи

1. Ознайомитися з текстом Закону України «Про насіння і садивний матеріал».
2. Визначити основні розділи Закону.
3. Записати основні поняття.
4. Проаналізувати вимоги до якості насіння.
5. Скласти схему процесу сертифікації.
6. Визначити роль державного контролю.

Практичні завдання

Завдання 1

Скласти таблицю:

Показник якості	Характеристика	Значення
Схожість		
Вологість		
Чистота		

Завдання 2

Описати етапи сертифікації насіння.

Завдання 3

Відповісти на питання:

1. Яке значення має законодавство у насінництві?
2. Що таке сертифікація насіння?
3. Які вимоги до якості насіння?
4. Хто здійснює державний контроль?

Завдання 4

Скласти короткий конспект одного з розділів Закону.

Контрольні питання

1. Що регулює Закон України «Про насіння і садивний матеріал»?
2. Які основні показники якості насіння?
3. Що включає процес сертифікації?

4. Які права мають виробники насіння?
5. Які обов'язки покладаються на суб'єктів насінництва?

Висновки (написати)

ДОДАТКИ ДО ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ №12

1. СХЕМИ

Схема 1. Система насінництва в Україні

Селекція → Виведення сорту → Державна реєстрація сорту

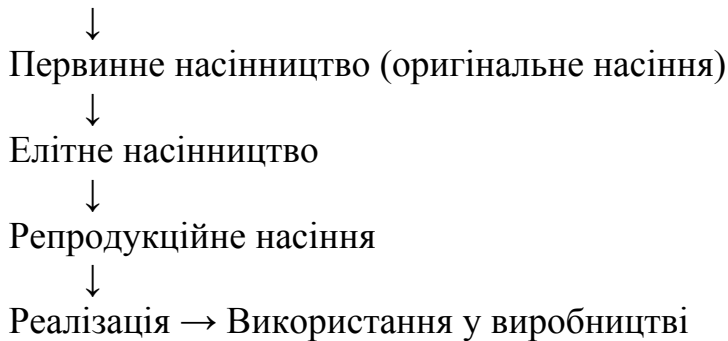

Схема 2. Процес сертифікації насіння

Подання заявки виробником

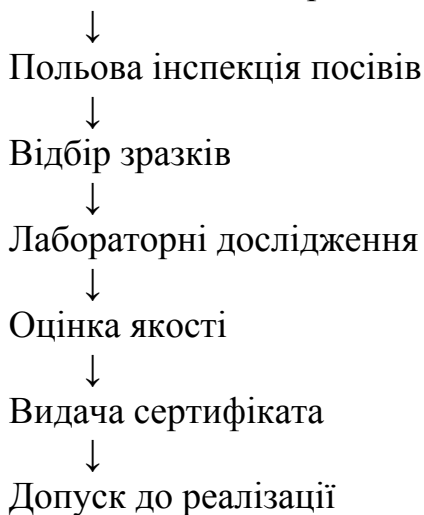
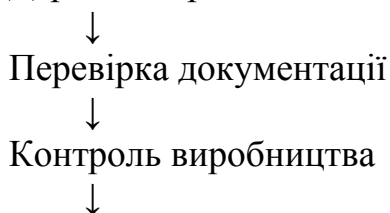

Схема 3. Державний контроль у насінництві

Державні органи

Контроль якості
↓
Санкції / дозволи

2. Проаналізувати таблиці

Таблиця 1.

Показники якості насіння

Показник	Опис	Норма (приклад)	Значення для виробництва	Показник
Схожість	% пророслого насіння	85–95%	Забезпечує рівномірні сходи	Схожість
Вологість	Вміст води	12–14%	Впливає на зберігання	Вологість
Чистота	Відсутність домішок	≥ 98%	Якість продукції	Чистота
Енергія проростання	Швидкість проростання	Висока	Сильні сходи	Енергія проростання
Зараженість	Наявність хвороб	Відсутня	Безпечність	Зараженість

Таблиця 2.

Категорії насіння

Категорія	Характеристика	Використання
Оригінальне	Найвища якість	Селекція
Елітне	Висока чистота	Розмноження
Репродукційне	Масове виробництво	Вирощування культур

Права та обов'язки суб'єктів

Права	Обов'язки
Виробництво насіння	Дотримання стандартів
Реалізація продукції	Контроль якості
Отримання сертифікатів	Ведення документації
Використання сортів	Виконання законодавства

3. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ**Тести (одна правильна відповідь)****1. Що регулює Закон України «Про насіння і садивний матеріал»?**

- А) Земельні відносини
- Б) Виробництво насіння
- В) Транспорт
- Г) Торгівлю

2. Що таке сертифікація насіння?

- А) Продаж насіння
- Б) Контроль якості
- В) Перевезення
- Г) Зберігання

3. Який показник визначає здатність насіння проростати?

- А) Вологість
- Б) Чистота
- В) Схожість
- Г) Вага

4. Хто здійснює державний контроль?

- А) Фермер
- Б) Продавець
- В) Державні органи
- Г) Покупець

5. Яка категорія насіння є найякіснішою?

- А) Репродукційне
- Б) Елітне
- В) Оригінальне
- Г) Товарне

Тести (кілька правильних відповідей)

6. До показників якості належать:

- Схожість
- Вологість
- Чистота
- Ціна

7. Етапи сертифікації:

- Інспекція
- Лабораторні дослідження
- Видача сертифіката
- Продаж

4. СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1

Фермер придбав насіння без сертифіката.

Визначити:

- Чи можна використовувати це насіння?
- Які ризики?

Завдання 2

Під час перевірки виявлено низьку схожість насіння.

Запитання:

- Які дії потрібно виконати?
- Чи дозволена реалізація?

5. ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ

Скласти короткий есе (1 сторінка):

«Роль державного регулювання у підвищенні якості сільськогосподарської продукції».

6. ДОДАТКОВЕ ЗАВДАННЯ (ПІДВИЩЕНОЇ СКЛАДНОСТІ)

Порівняти:

- українське законодавство
- європейські вимоги до насіння

Оформити у вигляді таблиці.